

гари не е извѣстно; но въ втория периодъ, — христианската епоха, еретицитѣ и друговѣрцитѣ не се ползували съ всички граждански и политически права, съ каквито се ползували православнитѣ българи. На еретицитѣ не било позволено да живѣятъ между православнитѣ, но слѣдъ като имъ се ударяло съ нагорещено желѣзо жигъ на челото, се изпжждали. Тѣ, както и друговѣрцитѣ, споредъ византийскитѣ граждански закони, които се прилагали и въ христианската българска държава, не могли да свидѣтелствуватъ противъ православнитѣ, да ги наслѣдватъ и сами да се разпореждатъ съ завѣщание. Тѣ не могли да заиматъ държавни служби и да получаватъ звания. Свободнитѣ селяни, както и всички себри, сключвали законенъ бракъ. Какви обреди се извършали при сключването на брака въ езичната епоха и какво се изисквало тогава за неговата валидность, не ни е извѣстно, но въ христианската епоха, за да бжде валиденъ бракътъ, непрѣмѣнно трѣбвало да бжде благословенъ и одобренъ отъ религиознитѣ власти.¹¹⁵ Свободнитѣ селяни, като лица, напълно дѣеспособни, могли да встѣпватъ въ разни правоотношения и на свое име да придобиватъ разни движими и недвижими имоти. Сжщо тѣ могли да отчуждаватъ своитѣ имоти, да ги подаряватъ на когото искатъ, или да ги завѣщаватъ на църквитѣ, манастиритѣ или на нѣкое друго благотворително заведение. Ако собственикътъ прѣзъ живота си не би се разпоредилъ съ своитѣ имоти, въ такъвъ случай ги наслѣдвали неговитѣ потомци и роднини до трети братовчеди.¹¹⁶ Ако чѣкъ живѣлъ въ задруга, слѣдъ смъртъта му по право наслѣдвала послѣдната. Свободнитѣ селяни живѣли въ свои собствени кжши, и земята, която работили, била тѣхна неприкос-

¹¹⁴ Законик Ст. Душана, г. V, бр. 906.

¹¹⁵ Ibid. чл. 3.

¹¹⁶ „ „ 40, 41.